WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIA

DATA URODZENIA UCZNIA

dzień miesiąc rok

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

☐ dysleksja

PRÓBNY SPRAWDZIAN W SZÓSTEJ KLASIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ

W świecie muzyki

OKE w Gdańsku

LISTOPAD 2003

Czas pracy: 60 minut

Liczba punktów do uzyskania: 40

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 8 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
   Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ kratek na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą - np. gdy wybrałeś odpowiedź "A":

■	B	C	D

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

■	B	C	■

8. Rozwiązania zadań od 21. do 25. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Ostatnia strona jest przeznaczona na *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

POWODZENIA!

S-A1

Zadania od 1. do 6. związane są z tekstem I.

Tekst I

Szemrze potok, szumią drzewa, ptaki śpiewają. Otaczają nas rozmaite dźwięki wydawane przez różne urządzenia: samoloty czy samochody. Od tysięcy lat ludzie zastanawiali się nad tym, w jaki sposób naśladować brzmienie natury.

Muzyka jest chyba najtrudniejszą ze sztuk uprawianych przez człowieka, ale i najpiękniejszą. Każdy z nas lubi coś sobie nucić, klaskać, wystukiwać rytm nogą, prawie wszyscy mają ulubione przeboje – melodie rozrywkowe albo klasyczne.

Ludzie wymyślili wiele instrumentów. Na początku były te najprostsze: dęte i bębny. Na obciągniętych skórą pustych naczyniach można było wystukiwać rytmy. Na wydrążonych łodygach roślin wygrać kilka taktów.

Od ich budowy zależy barwa, wysokość i siła dźwięków, jakie pozwalają uzyskać. Niektóre brzmią delikatnie, inne pomagają osiągnąć nastrój podniosły. Barwa to jedna z cech, pozwalających odróżnić dźwięki od siebie.

Barwa może być ciemna albo jasna, matowa albo szklista, ciepła albo zimna, posępna albo wesoła. Wysokość i siła to dwie kolejne cechy charakterystyczne dźwięków: mogą być wysokie albo niskie, silne albo słabe.

Odpowiednie zestawienie dźwięków nazywamy kompozycją. Jego twórcę – kompozytorem. Za pomocą zapisu nutowego kompozytor ustala kolejność dźwięków. Zaznacza ich tonację – czy mają być wysokie, czy niskie. Wskazuje także, które partie utworu mają wykonać poszczególne instrumenty. Ta ostatnia czynność to instrumentacja. Kompozytor tworzy dzieło nazywane utworem.

Najdoskonalsze urządzenia rejestrujące dźwięk nie zastąpią muzyki słuchanej na koncercie. Najlepiej w sali o dobrej akustyce czyli takiej, w której dźwięk odbija się i jest słyszany bez zniekształceń. Warto więc od czasu do czasu kupić bilet i wybrać się do filharmonii lub sali koncertowej, by posłuchać muzyki „na żywo".

Koncerty muzyki klasycznej, zależnie od gatunku utworu, wykonywane są w różnych składach. Czasami koncertuje jeden muzyk, nazywany solistą. Skomplikowane utwory wymagają orkiestry, której czasami towarzyszą chór albo solista. Zespoły kameralne wykonują dzieła przeznaczone dla trzech, czterech lub więcej instrumentów. Są dużo mniejsze od orkiestr. Największego zespołu wymaga wykonanie opery. Tworzą go śpiewacy, chór, balet i orkiestra.

Rafał Plebański, *Jak powstaje muzyka,* Poznań 1995 r.

1. Najprostszymi instrumentami były
- A. szumiące drzewa.
- B. wydrążone łodygi.
- C. śpiewające ptaki.
- D. szemrzące strumyki.

2. Barwa pojedynczego dźwięku może być
- A. matowa, szklista i posępna.
- B. ciepła, zimna i posępna.
- C. jasna, ciemna i ciepła.
- D. jasna, ciepła i wesoła.

3. Instrumentacja utworu muzycznego polega na
   A. zapisie nutowym.
   B. oznaczeniu tonacji.
   C. zestawieniu kolejnych dźwięków.
   D. wskazaniu instrumentom partii utworu.

4. Osoba, która tworzy dzieła muzyczne, to
   A. solista. B. kompozytor. C. dyrygent. D. chórzysta.

5. Muzyki „na żywo” słuchamy
   A. bezpośrednio na koncercie.
   B. podczas audycji radiowej.
   C. z taśmy magnetofonowej.
   D. z płyty kompaktowej.

6. W akustycznej sali muzykę zawsze słychać
   A. głośno. B. niewyraźnie. C. z pogłosem. D. bez zniekształceń.

7. Pięciolinia wyznacza miejsca, w których mają być zapisane poszczególne dźwięki.

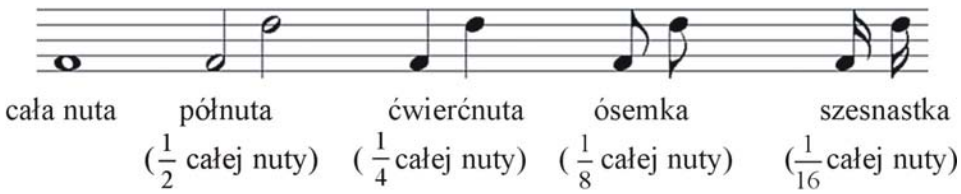

Kropka przy nucie oznacza przedłużenie jej wartości o połowę, np. ♩. ma wartość $\frac{1}{4} + \frac{1}{8} = \frac{3}{8}$.

Jaką wartość przedstawia nuta: ♪.?

A. $\frac{1}{8}$ B. $\frac{3}{8}$ C. $\frac{1}{16}$ D. $\frac{3}{16}$

8. Oto pierwszy takt utworu muzycznego, zwanego mazurkiem. Ile wynosi suma wartości nut w tym takcie?

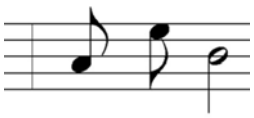

A. $\frac{1}{4}$ B. $\frac{3}{8}$ C. $\frac{1}{2}$ D. $\frac{3}{4}$

Zadania od 9. do 12. związane są z tekstem II.

Tekst II

Fryderyk Chopin urodził się w roku 1810 w Żelazowej Woli niedaleko Warszawy. W wieku sześciu lat rozpoczął prawdziwą, poważną naukę gry na fortepianie. Podczas wakacji najczęściej przebywał na wsi, gdzie zapoznawał się z pieśniami i tańcami ludowymi Mazowsza, Kujaw i Wielkopolski. Naukę muzyki kontynuował na studiach w Warszawie, jednocześnie dając koncerty. W roku 1830 wyjechał na zawsze z kraju. Echem w Europie odbiły się koncerty dane przez pianistę w Pradze, Paryżu i Londynie. Chopin był autorem dwóch koncertów fortepianowych oraz wielu różnorodnych gatunków muzycznych, np. mazurków, polonezów, walców. Nieuleczalna choroba płuc doprowadziła do śmierci genialnego kompozytora w roku 1849.

Na podstawie *Encyklopedii muzyki*, Warszawa 1995 r.

9. Fryderyk Chopin żył w

A. I połowie XVIII w. B. I połowie XIX w. C. II połowie XVIII w. D. II połowie XIX w.

10. W tekście II określenie „genialny" znaczy

A. niezwykły, doskonały.
B. pedantyczny, skrupulatny.
C. wykwintny, elegancki.
D. dostojny, poważny.

11. Ile lat miał Chopin w chwili śmierci?

A. 49 B. 39 C. 59 D. 61

12. „Koncerty Chopina odbiły się echem w Europie", to znaczy, że

A. jego sława obiegła szybko całą Europę.
B. pianista powtarzał je kolejno w wielu krajach Europy.
C. inni pianiści europejscy grali z powodzeniem jego muzykę.
D. były one wiernym odbiciem koncertów innych Europejczyków.

Zadania od 13. do 15. związane są z tekstem II i z zamieszczoną poniżej osią chronologiczną.

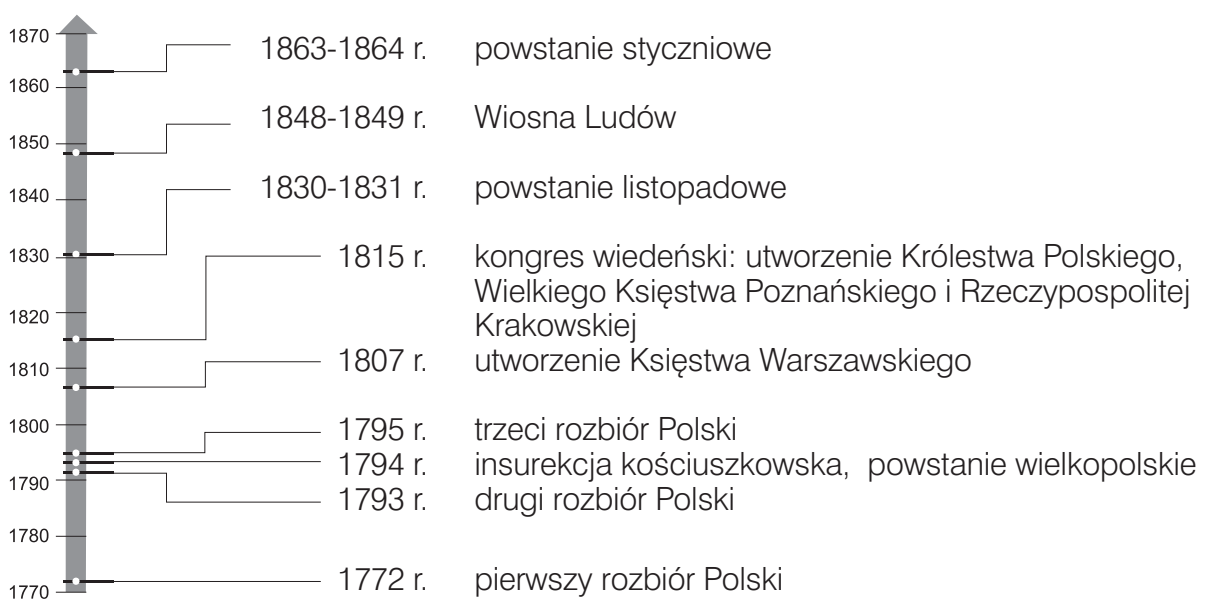

13. Żelazowa Wola, w chwili narodzin Chopina, znajdowała się na terenie
A. Wielkiego Księstwa Poznańskiego.
B. Rzeczpospolitej Krakowskiej.
C. Księstwa Warszawskiego.
D. Królestwa Polskiego.

14. Chopin skomponował Etiudę Rewolucyjną na wieść o wybuchu powstania
A. listopadowego. B. styczniowego. C. wielkopolskiego. D. kościuszkowskiego.

15. Granice Królestwa Polskiego można odczytać z mapy historycznej
A. Polski z czasów po pierwszym rozbiorze.
B. Europy z czasów kongresu wiedeńskiego.
C. Polski z czasów przed trzecim rozbiorem.
D. Europy z czasów Księstwa Warszawskiego.

Zadania od 16. do 18. związane są z zamieszczoną poniżej okładką płyty CD.

Fryderyk Chopin **UTWORY WYBRANE**

Stanisław Kowalski *fortepian*

1.	Mazurek cis-moll op. 50 nr 3	5 min. 14 s	6.	Impromptu cis-moll op. posth	5 min. 08 s
2.	Scherzo b-moll op. 31	9 min. 10 s	7.	Barcarolle Fis-dur op. 60	7 min. 56 s
3.	Walc cis-moll op.64. nr 2	3 min. 37 s	8.	Polonez B-dur op. posth	3 min. 45 s
4.	Etiuda E-dur op. 10 nr 3	3 min. 41 s	9.	Polonez A-dur op. 40 nr 2	5 min. 30 s
5.	Mazurek As-dur op. posth	1 min. 53 s	10.	Polonez As-dur op. 53	6 min. 25 s

16. Kwadrans to 15 minut. Ile czasu należy poświęcić na wysłuchanie pięciu pierwszych utworów Fryderyka Chopina?
A. Niecały kwadrans.
B. Kwadrans.
C. Mniej niż dwa kwadranse.
D. Dwa kwadranse.

17. O ile minut i sekund dłużej trwa *Mazurek cis-moll* od *Mazurka As-dur*?
A. 4 min. 41 s B. 4 min. 21 s C. 3 min. 41 s D. 3 min. 21 s

18. Stanisław Kowalski, wykonując utwory Chopina, jest ich
A. twórcą. B. kompozytorem. C. autorem. D. interpretatorem.

19. Dopuszczalna granica hałasu dla człowieka wynosi 85 decybeli. Gdy ta granica zostanie przekroczona, to uszkodzeniu może ulec narząd zmysłu

A. wzroku. B. smaku. C. słuchu. D. węchu.

Zadania od 20. do 22. związane są z poniższym diagramem.

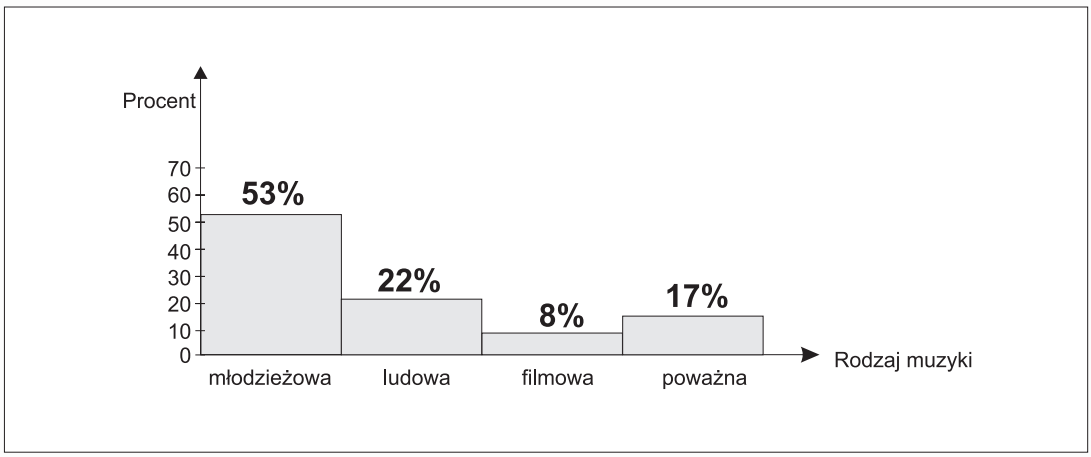

20. Płyty z nagraniami utworów Chopina można znaleźć w dziale *Muzyka*

A. *młodzieżowa*. B. *ludowa*. C. *filmowa*. D. *poważna.*

21. Wpisz odpowiednią liczbę.
W szkolnej płytotece płyty z muzyką filmową stanowią ..... % wszystkich płyt.

22. Płytoteka szkolna zawiera 300 płyt. Oblicz, ile płyt z muzyką poważną znajduje się w tej płytotece.
Zapisz obliczenia i odpowiedź.

Obliczenia:

Odpowiedź: W płytotece znajduje się ..... płyt z muzyką poważną.

23. Wśród płyt z muzyką ludową jest 55 płyt zawierających oberki, polki i kujawiaki. Oberki stanowią $\frac{2}{11}$ tych płyt i jest ich trzy razy mniej niż płyt z polkami. Oblicz, ile jest płyt z kujawiakami.
Zapisz wszystkie obliczenia i odpowiedź.

Obliczenia:

Odpowiedź: Płyt z kujawiakami jest ..... .

24. Dokończ pytania, które można ułożyć na szkolny Konkurs Wiedzy o Chopinie. Zdania rozpoczynaj kolejno od wyrazów: *kiedy, gdzie, dokąd, dlaczego.*

1. Kiedy.....

2. Gdzie .....

3. Dokąd .....

4. Dlaczego .....

25. Napisz list do władz miasta (gminy), w którym zwracasz się z prośbą o pomoc w organizacji szkolnego Konkursu Wiedzy o Chopinie.

- Przedstaw cel konkursu.
- Sformułuj potrzeby związane z organizacją konkursu.
- Uzasadnij swoją prośbę.

Twoja praca powinna zająć co najmniej połowę wyznaczonego miejsca.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

BRUDNOPIS

Partner prasowy
próby egzaminacyjnej

gazeta WYBORCZA